

UVOD

Vpliva Primoža Trubarja na zgodovino in razvoj slovenskega jezika in naroda skorajda ne moremo preceniti. V šolah smo se učili o njegovih glavnih dosežkih in o njem samem kot o tako imenovanem »očetu slovenskega naroda«. Slovenci smo torej večinoma dobro seznanjeni s tem, da je Trubar natisnil prve knjige v slovenskem jeziku; da je svoje ljudstvo, kolikor doslej vemo, prvi nagovarjal z izrazom »Slovenci«; da je sodeloval pri ustanovitvi naše prve »stanovske« šole (današnje gimnazije); da je zahteval slovenske osnovne šole v vsaki fari in šolanje vseh otrok, tako dečkov kakor tudi deklic; da je prvi prevedel Novo zavezo in Psalme v slovenščino ter storil še marsikaj za naš jezik in knjigo.

Trubar je dejansko ogromno prispeval k zgodovini, razvoju in narodni zavesti Slovencev, zato ga upravičeno imamo za enega največjih slovenskih »kulturnih delavcev« (Cankar). Ironično pa je, da ga kot pisca kljub njegovim številnim dosežkom širša slovenska javnost slabo pozna. Vsi vemo, kaj je delal; večinoma pa ne vemo, kako je razmišljal in kaj ga je pri življenjskem delu spodbujalo. Kaj je veroval? Kaj ga je gnalo k temu, da je počel, kar je počel?

Odgovore na takšna vprašanja bomo najlažje našli, če prisluhnemo Trubarju samemu. Zapustil nam je namreč bogato dediščino skoraj tridesetih knjig, v katerih je jasno razložil in odločno branil svojo vero, in katerih večina je še danes ohranjenih vsaj v izvirnih, najpomembnejše pa tudi v novih izdajah. Leta 2002 so začela izhajati tudi skrbno zasnovana *Zbrana dela Primoža Trubarja*. Štiri obsežne knjige njegovih del, ki so doslej že izšle, so dostopne v knjižnicah po vsej Sloveniji. Še vedno pa je težava v tem, da jih z izjemo strokovnjakov večinoma ne znamo brati, saj je med nami in Trubarjem več kakor 400 let jezikovnega razvoja. Njegov arhaični način izražanja danes le težka razumemo, če sploh. In čeprav je v nekaterih novih izdajah, kakor npr. v *Zbranih delih*, zapis posodobljen in zato lažje berljiv, je Trubarjev jezik praviloma povsod ostal tak, kakršnega je pisal. Tako zdaj vsi, ki znamo slovensko, lahko beremo črke Trubarjevih spisov, žal pa nam to še ne zagotavlja, da bi lahko dojeli tudi pomen njegovih besed.

Kaj je torej Trubar veroval? Imamo vire, s pomočjo katerih to lahko doženemo, a če nismo vajeni branja slovenščine 16. stoletja, so ti viri za nas skorajda nerazumljivi; njegove besede imamo v rokah, a jih ne znamo brati. Izdaje, kot so *Zbrana dela* ali reprinti posameznih Trubarjevih knjig, obnavljajo dostopnost Trubarjevih spisov in s tem zagotavljajo, da se bodo v posnetkih izvornikov ohranili tudi v prihodnosti. V tem smislu so te izdaje nenadomestljive, ne zapolnijo pa vrzeli, ki jo v slovenskem kulturnem prostoru občutimo zaradi dejstva, da ne premoremo prevodov najpomembnejših Trubarjevih spisov v sodobni jezik.

Ta knjižica je mišljena kot začetna spodbuda k odpravljanju te pomanjkljivosti. Vsebuje eno izmed Trubarjevih najzgodnejših del, in sicer pridigo o veri, ki jo najdemo na koncu prvega *Katekizma* iz leta 1550. V njej se jasno vidi, kaj je Trubar veroval in kaj je bilo vodilo in gonilo vsega njegovega delovanja.

Da bi pridigo lažje razumeli, smo jo prevedli v sodobni jezik. Prevodu smo dodali mednaslove, ki povzemajo vsebino in s tem poudarjajo rdečo nit besedila. Za primerjavo vzporedno s prevodom objavljamo tudi diplomatični prepis izvornika iz gotice v latinico. Deljene besede so zaradi razvezave besedila združene. Mesto manjkajočega deljaja je označeno s sredinsko piko. Poševnico, ki je pomenila ločilo, dosledno pišemo nestično. Napak v izvorniku nismo popravljali, označene so z errata (Trubarjevi popravki) in corr. (naši popravki). Oznake za tiskarske pole so navedene v oglatih oklepajih. Tilda (~) označuje abreviaturo v izvorniku. Navajanje svetopisemskih mest sledi Slovenskemu standardnemu prevodu Biblije.

Sicer pa nas je pri prevajanju vodila zvestoba Trubarju in njegovim načelom. Trubar se namreč ni imel toliko za utemeljitelja slovenske književnosti kakor pa za delavca v službi Kristusovega evangelija, ki želi posredovati pristno predstavo izvorne krščanske vere tudi najbolj preprostim Slovencem. Namerno se je izogibal »visokim« besedam in novim izrazom, da bi bilo to sporočilo čimbolj dostopno vsem. Zato tudi mi nismo hoteli Trubarja umetno uklepati »v njegov čas« tako, da bi ohranili starinski slog in s tem »patino«. Menimo, da bi bilo to v nasprotju s Trubarjevim namenom. Prepričani smo namreč, da Trubarja najbolje razumemo, ko ga slišimo v jeziku našega časa. Upamo torej, da na straneh te knjižice ponovno odzvanja glas enega prvih slovenskih verskih in kulturnih delavcev.